

των καὶ ὀνομάτων (σ. 185—186), κατακλείουν τὸ ἐνδιαφέρον καὶ χρήσιμον τοῦτο βιβλίον.

(Νέα Ὑόρκη)

Δρ. Κ. Ν. ΤΣΙΡΠΑΝΑΗΣ, Th. M., M. A., Ph. D.
Καθηγητῆς Πανεπιστημίου

* * *

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΒΑΡΝΟΥ, «**Νεοελληνική Σκέψις**: Τρία Δοκίμια περὶ Φιλοσοφίας, Κριτικῆς τῆς Ἐπιστήμης, καὶ Ἀπόψεις περὶ τῆς Φύσεως καὶ τοῦ Προορισμοῦ τοῦ Ἀνθρώπου». Belmont, Massachusetts: Institute for Byzantine a Modern Greek Studies, 1969, σελ. II, 115. Δεμ., \$ 3.50.

Τὸ ἀξιόλογον αὐτὸ ἐγχειρίδιον, πρωτότυπον καὶ πρωτοπορειῶν εἰς τὴν Ἀγγλικὴν γλῶσσαν, τοῦ φίλου καὶ γνωστοῦ Καθηγητοῦ τῆς Φιλοσοφίας κ. Κωνσταντίνου Καβαρνοῦ, καρπὸς εἰκοσαετοῦς ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης καὶ μελέτης του, ἀποτελεῖ πολύτιμον ὁδηγὸν καὶ βοηθὸν εἰς τὴν ὀρθὴν κατανόησιν καὶ ἐκτίμησιν τῆς Νεοελληνικῆς πνευματικῆς, φιλοσοφικῆς, θεολογικῆς, ἐπιστημονικῆς, φιλολογικῆς καὶ διανοητικῆς ἱστορίας καὶ σκέψεως, ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 18ου αἰῶνος μέχρι σήμερον.

Τὸ πρῶτον ἐκ τῶν τριῶν δοκιμίων, ἀσχολούμενον μὲ τὰ κυριώτερα χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τῆς Νεοελληνικῆς Φιλοσοφίας καὶ τὴν ἐπίδρασιν τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς καὶ Βυζαντινῆς Φιλοσοφίας ἐπ' αὐτῆς, ἀπετέλεσεν διάλεξιν τοῦ Καθηγητοῦ κ. Καβαρνοῦ, δοθεῖσαν τὴν 14ην Νοεμβρίου 1968 ὑπὲρ τῆς ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ἐδρευούσης ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ, τὴν ὁποίαν ἔδρυσεν ὁ ὑποφαινόμενος τὸ 1967.

Ἐκ τῶν τριῶν τούτων δοκιμίων μόνον τὸ ἐν—καὶ τοῦτο τμηματικῶς—ἔχει δημοσιευθῆ προηγουμένως. Ἀξία ἰδιαιτέρας προσοχῆς καὶ συγχαρητηρίων εἶναι ἡ περὶ τὸ τέλος (σελ. 95—107) παρατιθεμένη «Ἐκλεκτικὴ Βιβλιογραφία», ἡ ὁποία περιλαμβάνει ἀρκετὰ ἐνδιαφέροντα φιλοσοφικὰ ἔργα, κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν τῶν θεμάτων: I. Αἰσθητικῆ. II. Ἐπιστημολογία. III. Ἠθικῆ. IV. Ἱστορία τῆς Φιλοσοφίας. V. Λογικῆ. VI. Μεταφυσικῆ. VII. Φιλοσοφία τῆς Παιδείας. VIII. Φιλοσοφία τῆς Ἱστορίας. IX. Φιλοσοφία τῆς Θρησκείας. X. Φιλοσοφία τῆς Ἐπιστήμης. XI. Κοινωνικὴ καὶ Πολιτικὴ Φιλοσοφία. Ἀκολουθοῦν δὲ οὗ Πίνακες, ὁ εἰς Ὄνομάτων, ὁ δὲ ἄλλος Θεμάτων (σελ. 109—115).

Εἶναι ἐκδηλὸς ἡ δι' ὄλων τῶν σελίδων τοῦ ἔργου τούτου εὐσεβῆς τάσις τοῦ θεολογοῦντος φιλοσόφου Καθηγητοῦ νὰ τονίζη, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πηγῶν βεβαίως, τὴν ἄμεσον ἐξάρτησιν τῆς Νεοελληνικῆς Φιλοσοφίας ἐκ τῆς Βυζαντινῆς καὶ Ἑλληνοχριστιανικῆς Παραδόσεως, πρὸ πάντων ὅσον ἀφορᾷ τὸν προσανατολισμὸν ταύτης, ἥτοι τὸν ἀνθρωποκεντρικὸν χαρακτῆρα τῆς διαποτιζόμενον καὶ διαμορφούμενον ὑπὸ τῆς Ἑλληνορθοδόξου καὶ Βυζαντινῆς Ἀνθρωπολογίας τοῦ «κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν» (σελ. 57) καὶ τῆς «Θεώσεως» (σελ. 58). Οὕτως, ὁ ἀγαπητὸς κ. Καβαρνὸς συμπεραίνει ὅτι «ἡ Νεοελληνικὴ Φιλοσοφία δύναιται νὰ κατανοηθῆ κάλλιστα ὡς ἀδιάκοπος συνέχεια τῆς Βυζαντινῆς Φιλοσοφίας μέχρι σήμερον, συνέχεια ἣτις διετήρησεν, ἐν γενικαῖς γραμμαῖς, τὸν ὑπαρξιακὸν προσανατολισμὸν καὶ τὴν Ὀρθόδοξον Πνευματικότητα τῶν Βυζαντινῶν» (σ. 37). Ἐκεῖ, πάντως, ἐνθα θὰ ἠδύνατο νὰ προκληθῆ οὐκ ὀλίγη ἀντιλογία καὶ συζήτησις εἶναι τὸ περὶ «Κριτικῆς τῆς Ἐπιστήμης» δοκίμιον, ἐξετάζον τὰς σχέσεις μεταξύ ἐπιστήμης καὶ γενικῆς παιδείας, ἐσωτερικῆς γνώσεως καὶ ἐπιστημονικῆς γνώσεως, ἠθικῆς καὶ ἐπιστήμης, θρησκείας καὶ ἐπιστήμης, καὶ τὸν ἐπιστημονικὸν ὕλισμὸν. Ἐνθα ἐπιστημονικὴ γνῶσις ἢ ἀρνητικὸς «Ὀυμανισμὸς» παρουσιάζεται ὡς ἀπορριπτόμενος ὑπὸ πολλῶν Νεοελλήνων διανοουμένων καὶ ὁ Ν. Λούβαρης ἀναφέρεται ὡς ὑποστηρίζων

τὰ ἐπιχειρήματα ὅτι: 1) Ἡ Ἐπιστημονικὴ γνῶσις δὲν εἶναι ἡ μόνη δυνατὴ μορφή γνώσεως. 2) Ἡ ἐπιστήμη δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ ρυθμίζη τὴν ἠθικὴν καὶ πολιτικὴν ζωὴν. 3) Ἡ ἐπιστήμη δὲν δύναται οὔτε νὰ ἀποδείξη μῆτε νὰ ἀρνηθῇ τὸν κόσμον τῶν ἀξιών καὶ τὴν ὑπόστασίν του. Τέλος, δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι, τόσον ἡ σκέψις ὅσον καὶ ἡ πέννα τοῦ φίλου Καθηγητοῦ κ. Κ. Καβαρνοῦ, εἶναι διαυγέσταται ὡς κρύσταλλον, βαθυστόχαστοι καὶ καλῶς ἐνημερωμένοι καὶ ἀμφιλαφῶς πεπαιδευμένοι.

(Νέα Ὑόρκη)

Δρ. Κ. Ν. ΤΣΙΡΗΑΝΛΗΣ, Ph. D.

Καθηγητῆς Πανεπιστημίου

* * *

MARGARETA LINDGREN, **The People of Pylos**, Part I : Prosopographical Catalogue of Individuals and Groups. Part II : The Use of Personal Designations and their Interpretation, Universitets biblioteket Uppsala 1973.

I. Συνεπληρώθη πλέον τοῦ τετάρτου τοῦ αἰῶνος ἀφ' ἧς ὁ ἀείμνηστος Μ. Ventris ἀπεκρυστογράφησε τὴν Γραμμικὴν Γραφήν Β. Τὰ κείμενα τῶν ἀνακτορικῶν ἀρχείων καὶ ἄλλων διοικητικῶν καὶ οἰκονομικῶν κέντρων προσέθεσαν πλούσιον ὕλικόν εἰς τὴν μελλοντικὴν καὶ τὴν ἄλλην ἐρευναν. Ἡ αὐξήσις τοῦ γλωσσικοῦ ὕλικου ὠδήγησεν εἰς τὴν λεξικογραφίαν καὶ τώρα εἰς τὴν κατάρτισιν τοῦ ὀνομαστικοῦ τῶν κατοίκων τῆς Πύλου ἀπὸ τῆν Margareta Lindgren. Ἀσφαλῶς ἡ σπουδαία αὐτὴ ἐργασία θὰ εὕρῃ συνεχιστὰς καὶ διὰ τὰς λοιπὰς θέσεις, αἱ ἵποια ἔδωσαν ἐπιγραφικὸν ὕλικόν τῆς Γραμμικῆς Γραφῆς Β. Ἦδη ἡ συγγραφεὺς ἔδωσαν εὐρείας προεκτάσεις τοῦ κυρίως ἀντικειμένου τῆς ἐργασίας της διὰ τῆς ἀναφορᾶς εἰς ὀνόματα καὶ τοπωνύμια πέραν ἐκείνων τὰ ὅποια καταχωρίζονται εἰς τὰς πυλιακὰς πινακίδας.

Ἡ προσωπογραφία τῶν κατοίκων τῆς Πύλου ἔχει εἰς μὲν τὸν πρῶτον τόμον τῆς μελέτης τῆς Margareta Lindgren τὴν ἀκριβῆ καὶ πιστὴν ταυτότητα τῶν ὀνομάτων τῶν πυλιακῶν κειμένων, καταχωρισμένων κατ' ἄλφαβητικὴν σειρὰν καὶ συμπληρωμένων διὰ τοῦ ἀριθμοῦ τῆς πινακίδος, τῆς θέσεως, ἀναφορῶν εἰς τὸ κείμενον (quotations) ὡς καὶ παραπομπῶν καὶ σχολίων.

Ὁ Index nominum εἶναι μία προσεκτικὴ λεξικογραφικὴ ἐργασία, ἡ ὅποια ἀσφαλῶς ὀφείλει πολλὰ εἰς τὰς ἐργασίας τῶν Ventris-Chadwick, τοῦ Emmett Bennett καὶ κυρίως τῆς Norpurgo.

Ἡ συγγραφεὺς συνεκέντρωσε μὲ ὑποδειγματικὴν ἀκρίβειαν τὸ ὀνομαστικὸν ὕλικόν καὶ τὸ συνεπλήρωσε μὲ σῶφρονά καὶ κατὰ τὸ δυνατόν βραχύν ὑπομνηματισμόν. Τοιοῦτοτρόπως ἀπέφυγε τὸν εὐκόλον πειρασμόν τῶν κριτικῶν ἀθετήσεων καὶ τῶν φιλολογικῶν παρεμβάσεων εἰς τὸ πρῶτον τμήμα τῆς ἐργασίας της. Ἡ καταχωρίσις τῶν τοπωνυμικῶν συνδέσεων καὶ ἀναφορῶν ἐκρίθη δικαίως ἀπαραίτητος διὰ μίαν πρώτην ἐνίσχυσιν τῶν ὀνομαστικῶν καταχωρίσεων, μέρος τῆς προφανοῦς ὠφελιμότητος τῆς πληρεστερας καταλογογραφῆσεως. Τοῦτο κατέστη ἀναγκαιότερον καὶ χρησιμώτερον εἰς τὰς ομάδας ἐκείνας, εἰς τὰς ὁποίας εἴτε ἐχάθη τὸ κύριον ὄνομα (individual whose personal names have been lost σ. 137—138), εἴτε ἐκλείπει παντάπασι (individuals without personal names σ. 139—156), ἢ περαιτέρω εἰς τὰς ομάδας αἱ ὁποιαὶ καταχωρίζονται ἀθροιστικῶς (collectively recorded groups) εἰς τὰς πινακίδας α) μετὰ προσδιοριστικοῦ (σ. 157—187), β) μετὰ ἀπολεσθέντος προσδιοριστικοῦ (σ. 188), γ) ἄνευ προσδιοριστικοῦ (σ. 189—191).

Ἡ μυκηναϊκὴ πυλιακὴ προσωπογραφία ἀποκτᾷ ἤδη ἓνα πλήρη κώδικα ὀνομαστικοῦ μὲ πολυτίμους τοπωνυμικὰς καὶ ἐρμηνευτικὰς διασυνδέσεις ἀμέσου λεξι-